Учѣте ся брати мои,
Думайте читайте

И чужому научайтесь
Свого не цурайтесь,

СВОБОДА

„Въ своей хатѣ своя правда

И сила и воля“
Шевченко.

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РУСКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ

Число 3 — ДЖЕРСІ СІТІ. Н. Д. 1. Февруаре 1894. — ГОДЪ II

НАРОДНЫЙ ДОМЪ.

Наша рôдна руска история дороги братя, есть вся списана и записана не чорниломъ, але кровію и слезами нашихъ дѣдôвъ прадѣдôвъ и ихъ правнукôвъ. Не оденъ тутъ уже купивъ собѣ „Историю Руси“ и мôгъ самъ переконатися о той правдѣ що тутъ пишемо. На кождой страницѣ той книжки знайдешь рускій чоловѣче, якъ то тяженько бѣдувавъ и бѣдуе рускій нарôдъ вѣками, и якъ немилосердно лютій кати и наѣздники на нашу рускую землю, насъ гнобили, збитковались, накладали тяжки кайданы, тримали въ неволѣ, морили голодомъ, били, катовали, мордовали, невинныхъ маленькихъ дѣтей, живцемъ скôру здерали, живихъ на стосахъ палили рѣзали, до горячой смоли кидали, сѣдоглавихъ старикôвъ и безсильнихъ женщинъ живцемъ въ землю закоповали, на роспалени палѣ саджали, молодихъ и хорошихъ рускихъ дѣвчатъ середъ дороги и по улицяхъ въ ясный день розтлѣвали а потому голови одрубовали, тисячами замикали въ пôдземни гарешти, тисячами вѣшали денно на першôмъ и найближшôмъ деревѣ.

Завзятими ворогами руского народа були монголи, татари и турки; але найбôльше далась въознаки Польща съ своими ксендзами, пекельними іезуитами запроваджаючими на руской земли чортомъ выдуманую унію.

Руска рѣками пролитая кровъ, наче невинно забитого Авеля, кричала о пôмсту до Бога и небо одкликалось на плачъ, стогни и вопль закованихъ невôльникôвъ Русинôвъ и Полщу божій палець змазавъ съ европейской мапи за ей прегрѣшенія о чôмъ сами поляки суть увѣрени.

По роздѣленію полщи земля Данила т. е. Галичина припала на долю Австріи де ще бувъ панщизняный гнетъ и хлопска неволя. Сорокъ осьмого года дана була свобода невôльничому рускому народу.

Тогда маленка горстка Русинôвъ патріотôвъ, взялася до роботи и то тяжкой щобъ воскресити, припровадити до житія, до самопôзнаня порабощену и вѣками мучену галицку Русь.

Свою мозольну працю почали будованіемъ „Народного Руского Дому“

Коли рознеслась о тôмъ вѣстъ по краю, найбѣднѣйшій русинъ славъ до комитету патріотôвъ нашихъ до Львова послѣдный центъ и такъ за жебраный рускій грôшъ стоитъ днесь въ коренно-рускôмъ городѣ Львовѣ велика, занимаюча чотири блоки камениця де надъ самимъ входомъ написано золотими буквами „Народный Дôмъ“.

До того руского дому якъ до власной хати сходили ся тогдашни учени Русини и тамъ радили ся якъ бы свôй нарôдъ пôдняти съ темноти и съ душевной неволѣ, котра була гôрша и страшнѣйша отъ паньщизняной. Съ того дому, съ того кутика святого для кождого руского чоловѣка вийшли перши наши руски букварi щобъ темный нарôдъ учивъ ся читати. „Народный Дôмъ“ постаравъ ся о книжочки написани гладко зрозумѣло народною мовою для просвѣщенія сельского люду.

Дальше, знайшли ся праціовити люде и почали видавати руски газети, въ котрихъ писалось якъ Русинъ кае добиватись своихъ правъ и якъ выйти съ бѣды; все тое дѣлалось за стараніемъ и помочію Народного Дому. Днесь въ рускôмъ домѣ есть рускій театръ, тамъ бѣдни руски ученики маютъ харчъ помешканіе даромъ - тамъ есть рускій музеумъ, де переховуютъ ся памятники, дороги документа, письма рускихъ князей и все що свѣдчитъ о славной минувшости нашихъ предкôвъ. Крôмъ того въ народнôмъ рускôмъ домѣ знаходитъ ся складъ книжокъ (библіотека) де мѣститъ ся сто тисячъ томôвъ въ рôжныхъ языкахъ.

Тамъ есть руска гимназія, народна руска торговля або рускій народный сторъ, котрого маетокъ рахуютъ на пôвъ миліона а все тое зробили Русини складаючи центи по кôлько кто мôгъ.

РУСИНИ!

Не для зиску и не для пустой люцкой славы тягнулись мы съ остатного цента щобъ издавати тутъ въ Америцѣ руску газету, але тôлько для того щобъ она про свѣщала нашъ нарôдъ и старалась о его добро.

Сли яка газета появляесь и друкуе пустяки немаючи въ своей програмѣ працювати для народа, то лучше щобъ не выходила и людей не баламутила.

Руска „Свобода“ не замовчитъ и не перестане отзиватись до Русинôвъ доти, доки не буде и тутъ въ Америцѣ „Народного Руского Дому“

РУСИНИ!

Слибъ мы не вѣрили вашой благородной руской души, слибъ мы незнали вашого щырого серця, слибъ незнана намъ була ваша жертволюбивôсть тамъ де иде о добро загалу руского, тогда на самôмъ початку нашой мозольной працѣ кинулибъ всемъ обѣ землю и сказали: най пропадае руске дѣло, най нарôдъ марнѣе най чужи богатѣютъ его потомъ и кровою!

РУСИНИ!

Намъ треба „Народного Дому“, намъ треба притулку для нуждою гнаныхъ сюда рускихъ емигрантôвъ, намъ треба выповняти заповѣдь Распятого за насъ: странного въ дôмъ пустити, нагого приодѣти, голодующого накормити, жаждущого напоити, смутного потѣшити неумѣющого научити и добру раду дати.

Кôлько то нашихъ братей по крови и по плоти блукаесь и поневѣраесь по жидôвскихъ закуткахъ якъ прій де съ старого краю?

Кôлько то отсилаютъ назадъ до Европи бо не було кому обстати за бѣдними?

Скôлько то Русинôвъ купивши на контрахъ шифкарту отъ якого дурисвѣта по тыжняхъ валяесь по New Yor-ку марнуючи центи а чекае коли одôйде корабель? Чи не лучше мати свôй дôмъ дебъ можна переночовати даромъ и шиф-карту купити у свого?

Призвавши Бога милосердного на помôчъ „Свобода“ пôдноситъ свôй голосъ въ той справѣ и кличе: кто що може най жертвуе на „Народный Дôмъ“

Свѣдокъ намъ Богъ и люде що кождого Русина буде записане имя и кôлько давъ на тую цѣль, въ „Свободѣ“

Найменьша жертва буде принята чи десять центôвъ, чи 25 ц. все буде помѣщено и оголошено.

Слибъ кто собѣ подумавъ що се яка шпекуляція, то най Богъ осудитъ тяжко. За кроваво запрацюваный люцкій центъ Справедливій Судія строго укарае колись тихъ, котрибъ змарновали людску працю.

А теперъ до дѣла!бо крайна пора - - - - - - - - - и

ПОСЛѢДНЫЙ ЧАСЪ!

Глухи, нѣми, раби,
Проснѣтъ ся вже разъ,
Протрѣтъ очи на свѣтъ,
Уже послѣдный часъ!

Лучѣтеся, братайтеся,
Най смѣхъ не иде о васъ.
Разомъ сили получите,
Уже послѣдный часъ.

Придивѣтъ ся чужимъ людямъ
У нихъ розумъ на запасъ,
Майте и вы уже свôй,
Уже послѣдный часъ.

Доки будемъ спати, спати
И спати на волѣ,
Коли вже разъ подумаемъ
Тутъ о руской долѣ?

Нашъ грôшь тяжко заробленый
Иде въ чужи руки
Мудримъ людямъ ту е добре,
А вамъ зле неуки.

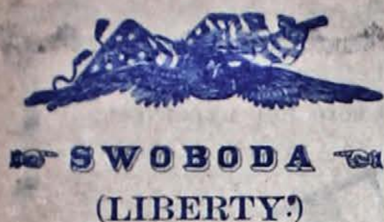
Чи васъ мало тутъ живетъ
Чи въ васъ нема силы,
Чи не можна намъ робити
Якъ други зробили?

Можна, можна руски люде,
Тôлько бракъ охоти!
Прочъ лѣнивство а громадно
Взятись до роботи.

И. Ф.

Оденъ образованый русинъ съ Шамокинъ пише до насъ и дивуесь длячого Русини не берутъ собѣ до голови и до серця того що „Свобода“ научае и радитъ. на се отповѣдаемъ такъ: для того, понеже бракъ людей передовихъ, котрибъ съ правдивимъ отверженіемъ самихъ себе посвятились народной ідеи. Наши духовни отцѣ дѣлять ся на двѣ кляси: на трудящихъ ся для народа, но тихъ мале число и на мало дбающихъ, а такихъ есть много.

Ахъ кобъ не тая недбалôсть, кобъ не то самолюбіе кобъ не та недовѣрчивôсть одного ко другому тогда „Свобода“ зъ запаленою все походнею просвѣти въ рукахъ загостилабъ повсюда. (дальше буде.)

SWOBODA
(LIBERTY.)
The only Russian political paper in this Country and has a large circulation trough the United States and is an invaluable advertising medium.

Предплата рôчна 1.50
До старого краю.......... 2.00
Всѣ дописи и грошѣ просимъ висилати пôдъ адресою:
To "Svoboda" Printing Office
247 Warren Str.
Jersey City, N. J.

Наша газета выходитъ два рази на мѣсяць. 1 го и 15го.

ADVERTISING RATES:
One inch per annum...$ 10.00
" „Six months. „ 6.00

All money or money orders should be adressed to:
"Svoboda" Printing Office.
247 Warren Str.
Jersey City, N. J.

Entered at the post office at ersey City, N. J. as second class mail matter.

ВѢСТИ ИЗЪ СТАРОГО КРАЮ.

Руска газета „Гражданинъ" описуючи нынѣшне положеніе фѣнансове Росіи, каже, же въ тôмъ роцѣ край буде мати о 4 миліоновъ рублей бôльше доходу якъ росходу. Се свѣдчитъ що Росія мае доброго господара, же до такого ладу приправадивъ державни финанси.

Льондинскіи „Times" доноситъ, що Росія призначила сего року 10 миліоновъ чотириста тисячъ рублей на постройку новихъ военныхъ шифôвъ и величезныхъ гарматъ. Що скажутъ на се польски бataліони туть въ Америцѣ?

Въ Мараморакъ на Уграх виберали вôйта и якось не могли погодитися почали битку, въ котрой много зôстало забитихъ и тяжко раненихъ. Жандарми мусѣли стрѣляти и багнетами колоти, щобъ розôгнати розгорячену товпу.

Въ Спициліи вибухла революція. Италіянске правительство вислало сей часъ 290 офицерôвъ и 4350 вôйска для припровадженя порядку и спокою. Причиною революціи були велики податки наложени правительствомъ на бѣдный съ голоду умерающій народъ.

Съ Галичини пишуть, що въ Яслѣ ведесь цѣкавій процесъ противъ пана секретаря отъ староства, заскаржeного о шахрайство и надужитіе своей власти. Нашъ панъ секретарь теперъ цо злодѣйски закованый, хотѣвъ добитися маетку и глядавъ всякихъ способôвъ, щобъ статися богатимъ чоловѣкомъ, бо пенсія, яку поберавъ, невистарчала на гойне житіе. Що робити, взявъ ся на спекуляцію и удалася пану секретарови штука. Знаючи добре кôлько то нужда, бѣда и недостатки жене нашихъ гôрскихъ людей до Америки а котрыхъ теперъ безъ пашпорту нехотять пускати за границю, отворивъ собѣ осôбный офісъ, до котрого за помочію жидкôвъ агентôвъ вабивъ и видававъ паспорти кождому, кто лишь зложивъ тôлько грошей, скôлько панъ секретарь хотѣли бо у староства не было можна дôстати за нѣяки грошѣ. Въ корсткôмъ часѣ пану секретарови пôйшовъ бізнесъ такъ гладенько и добре, що небавомъ збудувавъ собѣ хорошу каменицю о три поверхи въ самой серединѣ мѣста. Грошѣ ишли до кишенѣ якъ вода, бо не оденъ нашъ бѣдный чоловѣкъ що продавши коровину або волика и зо стôвкою пускавъ ся до Америки, мусѣвъ тую стôвчину заплатити за паспортъ а вертавъ ся до села назадъ пожичати отъ сосѣда или отъ жида другу. Але дзбанъ доти воду носить, поки ухо неурветъ ся — а якъ каже друга руска пословиця: краденый кожухъ николи не загрѣе, бо середъ дороги стягнуть и останешь ся тôлько въ одной сорочцѣ на морозѣ. То саме довелось и ясельскому пану злодѣеви секретарови, котрый теперъ сидить на лавѣ обжалованыхъ бо сто свѣдкôвъ а навѣтъ самъ староста, свѣдчили противъ него. Иванова хата его не мине и буде сидѣти безъ паспорту довги роки. Такъ Богъ карае за людску кривду— котюзѣ по заслузѣ.

Берлинъ. Власть духовна такъ протестантского якъ и католицкого вѣроисповѣданія розôслала окружне письмо до вѣрнихъ, щобъ по костелахъ при всякôмъ богослуженію молились абы Богъ хоронивъ цѣсаря отъ нападу анархистôвъ, Видко що анархисти теперъ въ Европѣ не жартуютъ.

АМЕРИКАНЬСКИ НОВОСТИ.

До сего часу, отъ коли пануе велика нужда межи робôтниками въ Чикаго, саме мѣсто вспомагало и живило людей безъ працѣ. Але теперъ всѣ робôтники цѣлого мѣста зôйшли ся разомъ и зробили демонстрацію и по улицяхъ кричали: не хочемо чужой ласки, мы требуемо роботи, а хлѣба тогда и сами купимо для себе и для нашихъ родинъ. Маіоръ мѣста приобѣцявъ, що постараесь о роботу.

Цѣкава проба.

Въ медично - хирургичнôмъ заведенію въ Балтиморе зробивъ оденъ докторъ цѣкаву пробу на слабôмъ чоловѣцѣ. За помочію гумовой рурки всадивъ до жолудка больного маленку електричну лямпочку. Коли та лямпочка почала свѣтити, двѣста студентôвъ могли видѣти черезъ шкôру освѣчену якъ все въ чоловѣцѣ рухаесь и якъ животни органи дѣйствуютъ.

Фабрика карпетôвъ Smith & Sons въ Yonkers, зачинае робити и незадовго пôйде робота якъ перше и 4.500 робочихъ рукъ знайдутъ занятіе.

Въ Джерсі Сіті на горной части мѣста на Медесъ збились два особови трени, де много людей зôстало смертельно покалѣченихъ а 24 осôбъ забитихъ. Причина сей катастрофи ще не звѣстна.

Страшне нещастіе.

На рѣцѣ Newton Creek не далеко Williamsdurgh почали будовати камѣнный мôстъ коло котрого робило 200 робôтниковъ. Для переходу працюючихъ бувъ зробленый тимъ часомъ другій деревяный. Пару днѣвъ тому назадъ уже темно, вечеромъ, коли робôтники вертали съ працѣ до дому, въ тôмъ наразъ затрѣщало и мôстъ заломивъ ся, съ котрого 200 люда упало въ воду, съ котрихъ черезъ нôчну темноту мало выратовалось.

Чикаго. Дня 9. м. мѣсяця всѣ забудованя всемірной выставки згорили до тла. Шкода выноситъ на два миліони а асекурацій не було,

St. Ioseph, Mo. Замасковани злодѣи зрабували трэнъ и пôйшли своею дорогою. Компанія вызначила тисячъ дол. кто ихъ злапае.

Также диво.

Нѣякій Повель бувшій полисманъ мѣста New York, мусѣвъ продати свôй дôмъ, бо жиди недалеко него поставили божницю и такъ голосно по ночамъ молились, кричали до Егови, що бѣднякъ немавъ въ ночи сну. Въ иншой сторонѣ мѣста купивъ другій дôмъ но и ту те саме нещасте бо жиди нанявши поблизкій дôмъ на божницю, знову по ночамъ отправляли „маюфес" такъ же неборакъ внѣсъ жалобу до суду.

Безъ серця.

Marietta O. Ричардъ Сауеръ не знати съ якой причины забивъ власного отця и маму а посему облявши дôмъ нафтою пôдпаливъ де все згорѣло. Наконецъ самъ собѣ одобравъ житіе, котрого не бувъ варта.

ПЕРЕКОНАЙТЕСЯ!

* * *

Люде! якъ намъ потребно „Народного Дому" и притуловища для бѣдныхъ руских емигрантôвъ переконайтеся съ слѣдуючого випадку. Якъ разъ коли писалисьмо теперъ вступну статію до „Свободи" о потребѣ „Народного дому", отвирають ся канцелярійни дверѣ и агентъ отъ польского емиграційного дому провадить руского чоловѣка щобъ го де запровадити межи своихъ людей. Голодному и отъ зимна дрожачому далось хлѣба и теплой страви. Коли нашъ чоловѣкъ прійшовъ до себе зачавъ крôзь слези такъ оповѣдати:

Я называюсь Петро Висло цкій съ села Трисцяна, маю жену и трое молоденькихъ дѣтей, за котрими менѣ теперъ серце съ болю пукае же лишивъ въ дома на бѣду та на голодъ. Вернувши съ войска, заставъ въ дора нужду и недостатокъ бо отецъ напивъ въ жида на грунтъ 700 папѣркôвъ. Що ту робити, подумавъ я собѣ: съ ôтки хлѣба взяти и виживити старого отця, маму, жену съ дѣточками и себе. Ходжу, лажу по зарôбкахъ, але трудно бѣду вигнати съ хати анѣ за порôгъ а ту и отецъ померъ, треба було поховати за пожичени грошѣ а лихва ще стара наросла бо жидъ за 700 папѣркôвъ що небôщикъ напили бере 4. папѣрки на мѣсяць отъ сотки. Въ головѣ менѣ закрутилось отъ журби, самъ не знаю по якой земли ходжу. Въ хатѣ неможу висидѣти отъ журби, бо жаль зберае смотрѣти на жену и дрôбни дѣточки, котри просять и живолять: тату хлѣба! а я самъ ледво дихаю. Въ той чорной годинѣ прійшла мисль ити до Америки. Приходжу до сосѣда и кажу: куме пожичте грошѣ на таку а на таку рѣчь. Кумъ пожичивъ стôвку съ процентомъ два папѣрки на мѣсяць и на се я мусѣвъ згодитися, бо бѣда на мя впала, але того було замало на дорогу. На другій день продавъ коня, остатну корову и такъ позбавивъ дѣтей лишки молока. Коли сказавъ въ дома, що иду до Америки, старенька мама упала якъ не жива а по хвили стала голосити плачучи: сину любій, моя дитино, нащо мя покидаешъ, кто зложитъ мои мертви руки на зимни груди, кто мя поховае? А ту жена и дѣти обступили мене, цѣлують, плачуть скаржуть ся нащо ихъ сиротами кидаю, найстаршій сынокъ ще мале, сказавъ: тату, тату сли будемо туть съ голоду умерати то всѣ разомъ згинемо, але вы не лишайте насъ самихъ съ мамою! . . . На сей дитинячій голосъ мое серце заболѣло, мовбы кто остримъ ножомъ прободивъ, сами очи хотѣли плакати, такъ слезъ не було бо самъ себе заперся и хотѣвъ удавати закаменѣлого. Но годѣ, въ часѣ остатной розлуки росплакавъ ся якъ невинна дитина. Вiйшовши за село ще разъобернувъ ся подивитися на него та на церковцю божу, бо кто зна, подумавъ собѣ, чи ще колись зобачу. Якъ я ѣхавъ, куда и коли опинивъ ся на шифѣ, уже самъ съ великою жалю не знаю. Сѣмнадцять днѣй ѣхали черезъ велику воду, доки не прилили до Филядельфіи. Съ оттамъ заплативъ

тикетъ до New York-у за остатный центъ що мавъ при собѣ. Въ New York-у блукавъ ся по улицяхъ черезъ чотири дни, неѣвши анѣ кусочка хлѣба и кто зна щобъ було сталось со мною, слибъ якійсь панъ незапровадивъ бувъ мене сюда".

То суть слова нещастного руского емигранта, надъ котрими треба добре застановитись, а кождій чоловѣкъ щиро-руского серця скаже: правду мае „Свобода" же намъ потребно конечно „Руского Дому", на котрый можемо зложити ся, бо насъ уже туть велика сила.

Пани prevelebny поставили собѣ хороши плебаніи за люцки грошѣ, де жиютъ якъ графове, а о бѣдныхъ тулачахъ и не згадаютъ. Протое добри людоньки идѣтъ за голосомъ „Свободи", котра стараесь о ваше власне добро и оденъ другому кажѣтъ: не жалуй пôслати пару центôвъ на „Народный Дôмъ", бо треба.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Павло. Якось куме, якъ пишутъ газети, не на добре заноситъ ся въ старôй Европѣ. На политичнôмъ горизонтѣ скупляють ся поволи чорни хмари непокою, сварнѣ, гнѣву межи державами и кто знае чи неодовга невибухне вôйна и посиплять ся кулѣ якъ градъ. Теперъ тихо мовъ передъ бурею и кожда держава готовитъ ся якъ може щобъ була годова коли затрублять и забубнять въ походъ. Всѣ газети пишуть що буде вôйна неодовга и то европейска вôйна - се не жартъ. Лемъ подумайте собѣ куме кôлько то тисячъ людей марно погине одного дня, кôлько то старихъ батькôвъ останесь безъ синôвъ, жени безъ мужей; наконецъ кôлько то вдовицъ и сирôтъ марно пôйде тулачами?!

Петро. Куме, куме, ажъ по менѣ морозъ йде, наколи си згадаю яка то днесь будабъ рѣзня слибъ прійшло до вôйны. Мôй небôщикъ дѣдо, най тамъ Богъ прійме душу его до свого царства небесного, хоть правду сказати любивъ часто напитися, але бувъ, куме, хлопъ! якого трудно було на цѣли села поглядати - отже небôщикъ неразъ оповѣдали якъ то давно колись провадили вôйну, въ котрой самъ бувъ десь тамъ въ Наталіи чи Италіи. Якъ днесь си пригадаю бувало сядуть собѣ коло пеца, закурять дугану и росказують якъ то наши колись бились съ прусаками и съ италіянами. Гвери якъ коромесла, тяжки якъ сто чортôвъ, набивалися съ гори. Треба було набивати пôвъ години и клочомъ запихати доки разъ хотѣвъ вистрѣлити; а якъ давъ шусъ до непріятеля, тогда мôгъ безпечно лягчи спати де въ бурянахъ за плотомъ або въ кокурудзу и чекати дрѣмаючи поки противна сторона наладуе и пальне въ старого дуба. Але днеська куме на мою руску душу вамъ гварю, не такъ біють ся. Подумайте въ своей головѣ яки днесь повинаходили штуки военнимъ балономъ взнесесь въ гору, въ повѣтре пару офицерôвъ и съ гори смотрятъ де непріятель розложивъ ся обозомъ, кôлько згромадивъ вôйска, яке положеніе, на котрôмъ крилѣ бôльша сила. куда звернени канони, а нôчною порою пускають таку ракетлю безъ гуку и стуку, що освѣтитъ цѣле поле кума противника и зобачитъ ся чи онъ спитъ, чи лагодитъ на заранъ снѣдане свому сосѣду съ гарматнихъ галушокъ и съ карабинових бобалькôвъ. Австрія мае дотеперъ найлучши канони, а ще до того архикнязь Сальваторъ винайшовъ таку гармату, котра съ своей пащеки видае 300 шусôвъ на минуту!

Павло. Правда ваша куме, же теперъ недай Боже чого, людска кровъ потоками, рѣками, пролита буде; але неможу въ своей головѣ роздумати - хотяй колись аакъ думавъ що и заснувъ, ктобъ се почавъ вôйну за що прощо и противъ кого? Вы куме знаете часословецъ и троха исъ псалтира отгадувати — скажить менѣ дещо о тôмъ.

Петро. Нѣмчики то хитри люде, незнаючи де взяти зновъ миліярди якъ въ 1871 ôтъ Франціи, шукаютъ всѣхъ оказій знову злупити пару доляриковъ. Сама не хоче пхати свого носа напередъ, зробила колотню въ Италіи, де теперъ революція и все тое зложила на Францію, щобы тимъ способомъ зневолити Италію бити ся съ нею а Нѣмеччина прійшлабъ въ помôчъ. До вôйни муситъ прійти, то правяа и Франція покумавшися таки надобра съ могучою Росіею готова днесь або завтра сказати всѣмъ: ходѣтъ пробуватися со мною! я не сама; маю чубатихъ завзятихъ козакôвъ.

Павло. Я чувъ що Нѣмеччина робитъ велики фортификаціи близъ французкой границѣ а Росія згромаджуе все бôльше вôйска на границѣ прусъ; крôмъ того Росія визначила богато миліонôвъ рублей на закупленіе и фабрикованіе новихъ военныхъ шифôвъ; Англія тоже неспитъ, але взялась руками и ногами до роботи будувати нову военну фльоту. Она боитъ ся Росіи, котрой военни судна смѣло ходятъ по середземнôмъ мори и маютъ свои пристани, де знаходятъ ся склади пороху, провіянти особенно у подножія святой гори Апосъ.

Петро. Незнати куме, якъ бы таки справдѣ прійшло до кровопролитія, ктобъ тогда найлучше війшовъ?

Павло. Жиди ливеранти, бо они взялибъ ся до поживанія грошей, достарченія поживи одной и другой воюючой сторонѣ, такъ для вôйска якъ и для коней.

Петро. Ваша правда; бо жидъ все люцке добро и люцке лихо умѣе обернути на свôй власный хосенъ, але коли що буде увидимо пôзнѣйше а теперъ мушу спѣшити домôвъ бо тамъ на певно прійде до вôйни межи мною а моею старою а найгôрше війду я, бо програю. Пращайте!

ПОСЛѢДНИ ВѢСТИ.

Якъ доносятъ газети съ старого краю, славный патріотъ угорскій Л. Кошутъ небезпечно заслабъ и доктори нероблятъ надѣи на утриманіе при житю славного паціента. Наши люде пригадуютъ собѣ добре кошутску вôйну, котрой онъ бувъ героемъ.

Въ Сербіи прийшло до непорозумѣня мѣжъ королемъ Александромъ а міністрами, такъ що дуже легко може прийти съ той причины до революціи въ краю.

Въ Испаніи цѣлой газдуютъ теперъ розмаити банды опришкôвъ. Они то нападаютъ на богатыхъ панôвъ, забираютъ имъ жинки ихъ и дѣти, а потôмъ кажуть собѣ за се платити великій окупъ. Само правительство испаньске освѣдчило, що не зможе дати рады тымъ опришкамъ, бо они стоятъ въ порозумѣню съ цѣлою масою бѣдныхъ людей, котри ихъ пôдтримуютъ и у себе укриваютъ. Отже ажъ тогды буде могло правительство щось зробити, если та велика маса бѣдныхъ дôстане роботу, такъ що зможе заробити на хлѣбъ насущный и не буде потрѣбувати помочи вôдъ опришкôвъ.

Берлинъ, престольне мѣсто Нѣмеччины, було въ пятницю, 26. Януара, мѣсцемъ небувалого тамъ выпадку. Ото того дня вôдбувъ ся тріюмфальный въѣздъ канцлера Бісмарка до Берлина. Передъ чотырма роками було се мѣсто свѣдкомъ рôвножъ рѣдкого выпадку коли то на выразный приказъ цѣсаря, мусѣвъ старый, досвѣдченый якъ рѣдко котрый другій, въ политицѣ мужъ державный, опустити Берлинъ. Нынѣ же самъ цѣсаръ подавъ перший руку до згоды и запросивъ Бісмарка до своеи столицѣ. Народъ цѣлыми товпами зъ ентузіязмомъ витавъ улюбленого бувшого канцлера. Фактъ сей есть въ политицѣ перворядного значеня и може вже въ недалекой будучности потягнути за собою важни наслѣдки.

New York. Поліція попала на слѣдъ зъорганізованои шайки людей, котри обезпечували безъ вартоетни предметы въ товариствахъ огневыхъ, а опôсля тіи пôдпалювали. Грошѣ, яки дôстали отъ компаній асекураційныхъ, дѣлили они мѣжъ себе. До шайки той належали и урядники асекураційни, котри въ порозумѣню съ тою бандою пôдпалячѣвъ в той способъ свою компанію правильно нищили. Бôльше якъ 20 съ нихъ арештовано и сподѣвати ся треба небавомъ цѣкавого процесу.

Полѣція новойорска взяла ся до обчислюваня статистичного всѣхъ людей безъ працѣ. Доперва, коли власти дôзнаютъ ся якъ великою есть нужда мѣжъ народомъ, будуть старати ся вынайти вôдповѣдни средства, щобы той нуждѣ зарадити.

Danville Pa. Передъ кôлькома днями напала банда опришкôвъ на урядъ почтовый, хотячи его обрабувати Проти нихъ виступило кôлькохъ полісменôвъ и обывателѣвъ мѣста съ оружіемъ въ рукахъ. Съ обохъ сторôнъ упало кôлькохъ тяжко раненыхъ. Вкôнци розбито банду опришкôвъ, котри утекли и жадного съ нихъ не удало ся прихопити.

Вчера на Orchard Str. мавъ мѣсце трагичный выпадокъ: Молода 22 лѣтна женщина, Дора Балтиморе дôстала съ причины нужды помѣшаня ума.

ВЕСЕЛА ВѢСТЬ.

Отъ самого початку появленія нашой газети, неустанно пôдносили мы свôй голосъ во всѣхъ пекучихъ справахъ, де ишло о добро руского загалу. Въ нашихъ вступныхъ статіяхъ обговорювали и вказували мы що намъ хибуе и чого намъ конечно потреба щобъ мы не остались по задѣ другихъ тутъ проживаючихъ народностей и собѣ придбали того добра о яке они постарались. До сихъ поръ мали мы и маемо поодиноки братства, але народной звязи, народного руского союза де бы всѣ дѣти одной матери лучились въ одно, у насъ ще не було. Наша газета „Свобода" писала о тôмъ разъ вразъ и конецъ кôнцемъ нашъ голосъ не бувъ голосомъ вопіющаго во пустини, наши слова не були горохомъ киненимъ о стѣну, наша одозва отбилась сильнымъ вôдгомоном широко и далеко о душу кождого русина, наши труды и мозолы зôстали уже въ части увѣнчани добрымъ успѣхомъ бо дня 25. сего мѣсяця громада руских патріотôвъ заложила комитетъ, котрого задачею есть основати „Народный Рускій Союзъ" а перше головное собраніе Союза отбудесь незадовго.

РУСИНИ!

Ставайте въ ряди, рахуйте ся кôлько уже Васъ тутъ есть, горнѣть ся пôдъ прапоръ „Народного Руского Союза" Небавомъ получите осôбне о тôмъ дѣлѣ письмо, на днесь подѣляемъ ся съ Вами тою веселою звѣсткою що уже угольный камень зôставъ положеный пôдъ народну святиню.

Оденъ другому передавайте тую радôстну новину, оденъ другого заохочуйте до дѣла!

Есьмо въ тôмъ милôмъ положеню повѣдомити нашихъ читателѣвъ що книжки замовлени въ товариствѣ Просвѣта у Львовѣ, вже суть въ дорозѣ.
Коли надôйдуть, такъ сей часъ повѣдомимо осôбно.

УВАГА

Сли кто хоче прислати грошѣ за газету, просимо напередъ николи не посилати на чеки банку бо съ тымъ маемо великій клопотъ и баламуту. Найлучше посилати черезъ Money Order, або въ листѣ registered letters, а ще лѣпше черезъ Postall Note.

ЧИКАГО.
(далше)

По обѣдѣ въ польской ресштавраціи, пойшовъ я далѣй щобъ даромъ не тратити часу, переглядати и подивляти чудеса, та дива людского генія. Довго не думаючи дебъ то впершъ поступити, входжу до зданія майнерского. Тое забудованіе було 350 крокôвъ широке, а 700 довге подѣлене на двѣ части: на часть нижшу и горну або галерію. Тамъ були нагромаджени съ цѣлого свѣта всѣ скарбы и богатства, котри свята земленька въ своей утробѣ ховала а рука и піка майнерска видобули на свѣтъ. Тамъ були всякой величины и якости угля, коксъ, витрооль, природный газъ камѣне до постройки, всякого рода и цвѣту марморъ вапно, гипсъ, циментъ, сôль солфоръ, мінеральни воды – золото, срѣбло, цинкъ, мѣдь желѣзо во всѣхъ видахъ.

По правôмъ боцѣ зданія були выставлени машины всякого рода до копаня пôдъ землею, до тягненя тяжкихъ вещей, до рубаня желѣза, до чищеня золота. На галеріи розложени були сами діаманти и найдорожши камѣня съ всѣхъ краѣвъ съ всѣхъ частей земли. Найлучше въ майнерскôмъ забудованю повеличалась Росія, котрой величезна пирамида съ золота свѣдчила о богатствахъ пôдземнихъ въ Сиберіи. Каждій американьскій штатъ мавъ свôй особный отдѣлъ. Штатъ Пенсильванія мавъ свôй отдѣльный пляцъ де згромаджено угля розмаитой якости и величины почавши отъ найбôльшого угляного облома ажъ до найменьшого стертого на макъ. Приглядаючись всему тому, мимоволѣ прійшла ми гадка на мысль: Боже, Боже предвѣчный! кôлько то Русинôвъ погибло страшною смертію копаючи глубоко по пôдъ землю за тимъ углемъ, кôлько то сиротъ и вдовиць позôстало въ сарôмъ краю оплакувати смерть тихъ мученикôвъ працѣ, котрихъ бѣда прогнала съ рôдного и богатого краю заграбленого жидôвскими руками. Отходячи вздихнувъ я до Бога и сказавъ въ духу: вѣчная вамъ память углярѣ, але ваша душа чиста Богомъ въ небѣ пріята, бо вы перши дали свôй центъ на божій храмъ а теперъ кто о васъ згадае, кто панахиду найме за вашими душами въ той первой руской церквѣ на американьской земли?

Слибъ вы могли встати съ вашихъ гробôвъ и на тую святиню подивились, котру обернули заволоки на мѣсце торжища и бізнесу, тобъ вы прокляли и назадъ въ землю лягли. Надъ могилою руского священника, котрый перший положивъ свою голову на далекой чужинѣ въ молодôмъ вѣцѣ, нема кому поправити, преукрасити каплички а стайню для кravу мусятъ люде ставити. Де розумъ де честь, де амбиція народна?

Коли тіи сумни и чорни гадки людской невдячности и рабства пересувались одна за другою въ моей головѣ, самъ не знаю якимъ путемъ ôпинивъ ся надъ бѣлокамѣннимъ берегомъ пространного и шырокого озера Мишиганъ. День бувъ горячій, погода стояла прехороша, товпа народа полягала на бѣлисенькôмъ побережнôмъ пѣску наслаждаючись холодомъ, котримъ водный леготъ щедро даривъ повѣваючи зопрѣти чола пришедшихъ паломникôвъ до святинѣ знанія и штуки.

Споглядаючи насе чудове озеро, де взôръ ока губитъ ся въ незмѣриму даль, моя думка полетѣла на береги Днѣстра и Сяна що мечутъ свои воды збогачени слезами бѣдного народа, зъ котрихъ зробилобись може бôльше озеро одь того на котре споглядавъ. Перейшовши по берегу учувъ я всѣ языки и всѣ мовы якій тôлько суть на свѣтѣ.

Редакція „Свободи" послала до старого краю по всякого рода книжки за суму 300. дол.
Кто буде потребувати яки книжки няй троха зачекае а получитъ

„Свободу" читай бо та стараесь о твое добро народе руский! При тôмъ не забувай старатися за ню.